

Kristus – meie elu algus ja lõpp: kristlike harjumuste kasvatamine

Me kõik teame, et meie elu alguseks on ema ihus eostumine ja lõpuks loetakse hinge lahkumist kehast – surma. Kristlastena oleme aga teadlikud ka igavesest elust, mille Jumal on meile valmistanud.

Me teame, kuidas tuuakse ilmale uus elu vastsündinu näol. Teame, mis on selleks vajalik, ja isegi kui me seda ei teaks, on meile siiski justkui sisse kodeeritud käitumine ja oskused soo jätkamiseks ning laste kasvatamiseks. Kuidas aga on lood selle igavese eluga? Kas me teame, kuidas me selle saavutada saaksime? Mis on selle hinnaks?

Tuleme tagasi elu alguse juurde ja vaatame päris inimelu algust. „*Alguses lõi Jumal taeva ja maa.*” (1Ms 1:1). „*Ja Jumal ütles: „Tehkem inimesed oma näo järgi, meie sarnaseks.”*” (1Ms 1:26). Need Vana Testamendi väga kuulsad salmid on maailma ja inimkonna alguse ülesmärkimine. Mis minu tänase teema jaoks on siinkohal oluline, on see, et Jumal ütles – ja nii ka sai.

Johannese evangeeliumis on kirjas: „*Alguses oli Sõna ja Sõna oli Jumala juures. Kõik on tekkinud Tema läbi ja ilma Temata ei ole tekkinud midagi, mis on tekkinud. Ja Sõna sai lihaks ja elas meie keskel, ja me nägime Tema kirkust nagu Isast Ainusündinu kirkust, täis armu ja tõde.*” (Jh 1:1–3, 14). See kirjakoht on Jeesuse Kristuse kohta. Tema on Jumala Sõna ja kõik loodu on loodud Tema läbi!

Kristus tuli meie sekka, elas selleaegsetega samades tingimustes ja näitas nii oma elu kui ka sõnadega õpetust õigeks eluks, tarkuste tundmiseks ja teed igavesse ellu. Jeesus on öelnud Johannese evangeeliumis: „*Mina olen tee ja tõde ja elu. Ükski ei saa minna Isa juurde muidu kui minu kaudu.*” (Jh 14:6). Seega, kallid: seesama, kelle läbi kõik (ka meid) loodi, on meile teada andnud tee taevase Isa juurde igavesse ellu!

Mis on meil vaja teha, et läbi Kristuse saada päästetud? Jällegi on kirjutatud Johannese evangeeliumis: „*Aga kõigile, kes Tema vastu võtsid, andis Ta meelevalla saada Jumala lasteks, neile, kes usuvad Tema nimesse.*” (Jh 1:12).

Mida võiks meile tähendada Kristuse pühitseva armu vastuvõtmine ja miks on just see meie päästeteeks? Jeesus Kristus on Jumala Poeg ja Ta suri meie pattude eest, tõusis üles surnuist ja Ta elab! Pauluse kirjast roomlastele saame lugeda: „*Kui sa oma suuga tunnistad, et Jeesus on Issand, ja oma südames usud, et Jumal on Ta üles äratanud surnuist, siis sind päästetakse, sest südamega usutakse õiguseks, suuga aga tunnistatakse päästeks.*” (Rm 10:9–10).

Nendest kirjakohadest saame justkui vastuse küsimusele: „Kuidas saada igavene elu?” Kuidas aga mõista või mõtiskleda mu eelnevalt mainitud küsimuse üle: „Mis on selle igavese elu hind?” Kas piisab, kui lugeda päästepalve, nagu osad kirikud üles kutsuvad? Või minna kirikus koguduse ette, kui kutsutakse liituma ja Jeesuse osadusse astuma? Või peaksime kõigile oma sõpradele, perele ja tuttavatele tegema suure ja valju avalduse, et Jeesus Kristus on Issand ja surnuist tõusmine on tõelisus?

Mina vastaksin siinkohal, et „jah“ – kõik see on sobilik ja ka õige, kuid samuti ma tahaks vastata, et „ei“. Pole vaja ilmtingimata kogu maailmale suurt teavitust teha, kuid kindlasti ei tohi seda häbeneda ja Issandat salata! Pole tarvis ka ilmtingimata suurte koguduste ette oma usku tunnistama minna – igal missal saame me seda teha ühiselt, igaüks sealt, kus ta parasjagu seisab. Kõige tähtsam on Jeesust oma Issandaks tunnistada oma südames ja Jumala ees!

See on algus! Ja kuidas edasi? Kas ongi kogu lugu? Et pilet paradiisi on taskus ja võib julgelt oma tavapärasesse ellu tagasi minna?

Ei, kallid! See pole Jeesuse Kristuse läbi päästetud saamine, kui tunnistate küll ja võtate ka teadmiseks, et evangeelium on tõde, aga kristlust igapäevaselt ei ela. See eelnev on alles teie tõelise elu algus! Nüüd on vaja hakata seda elu Kristusega koos elama. Kristluses ei piisa vaid ühekordsest suuga tunnistamisest, vaid see on elukestev teekond usus, lootuses ja armastuses.

Jeesus on öelnud Johannese evangeeliumis: „*Mina olen eluleib. Kes minu juurde tuleb, see ei nälgigi iialgi, ja kes minusse usub, see ei janune iialgi.*” (Jh 6:35). Matteuse evangeeliumis on kirjas aga Jeesuse üleskutse: „*Tulge minu juurde kõik, kes olete vaevatud ja koormatud, ja mina annan teile hingamise! Võtke enda peale minu ike ja õppige minult, sest mina olen tasane ja südamest alandlik ja te leiате hingamise oma hingedele, sest minu ike on hea ja minu koorem on kerge!*” (Mt 11:28–30).

Anglokatoliiklikus traditsioonis ei vaatle me päästet kui ühekordset juriidilist akti, vaid kui teekonda pühitsuse poole. See algab pühitsevast armust, mis antakse meile ristimises. Kui me oleme ristitud Isa, Poja ja Püha Vaimu nimesse ning Jeesuse tunnistanud oma Issandaks ja Kuningaks, siis me pole enam ekslemas üksi oma eluteel, otsimas taga „elu mõtet” ning üritamas kuidagigi läbi murda elu raskustest ja teadmatuse tunnetest. Rasketel hetkedel võib inimesele tulla tunne, et elu on mõttetu ja „ma olen tühine”. Selline on tunne, kui elada lahus oma Jumalast, meie Issandast, meie Lunastajast.

Teame, et kümnes käsus on meile Jumala poolt läbi Moosese antud teada, et oma Jumalat tuleb armastada. Jeesus on öelnud Matteuse evangeeliumis ühele

seadusetundjale, kes püüdis Teda kiusata küsimustega, kui see küsis Temalt: „Õpetaja, milline käsk Seaduses on suurim?” (Mt 22:36). Jeesus Kristus, Jumala Sõna, meie Issand, vastas talle: „Armasta Issandat, oma Jumalat, kogu oma südamega ja kogu oma hingega ja kogu oma mõistusega! See on suurim ja esimene käsk.” (Mt 22:37–38).

Armastus ja usaldus Jumala vastu. Sõnakuulelikkus selle vastu, keda armastad. Laps, kes armastab oma isa, püüab olla isa meele järgi ja õpib järgima ka isa tegusid. Jeesuse vastuvõtmine oma Issandana käib kokku kõige selle eelnevaga. Teda armastades januneme me rohkem Temast teada saama. Me austame Teda, usaldame Tema õpetusi ning järgime omal moel ka Tema eeskujut, mida Ta meile näitas, viibides oma eluga meie keskel.

Seega, kallid: kristlaseks olemine on Jeesuse Kristuse õpetuse järgimine! Me ei saa öelda, et oleme kristlased, kui teeme teadlikult pigem oma tahet, kui püüame järgida Tema oma. Ma ei pea siinkohal silmas vaid Jeesuse sõnu ühele rikkale noormehele, kes soovis pääseda igavesse ellu: „Jeesus lausus talle: „Kui sa tahad olla täiuslik, siis mine ja müü oma varandus ja anna vaestele, ja siis on sul aare taevas, ning tule, järgne mulle!”” (Mt 19:21). Vaid ma pean silmas vajadust tuua meie igapäevaellu teadlikult ja tasapisi sisse usu märke: palveid, vaimset mõtisklust, pühakirja lugemist jms.

Püha Augustinus Hippost on öelnud: „Sina löid meid iseendale, Issand, ja meie süda on rahutu, kuni ta ei puhka Sinus.“ See rahutus ja igatsus algab juba eos, sest me oleme loodud igaviku jaoks. Võin siinkohal kinnitada omast kogemusest, et see on tõesti nii! See ei toimu üleöö, aga seda saab tajuda mõne aja möödudes, kui oleme elanud kristluses.

Kristlasena on meil igal nädalal vähemalt üks pidupäev! Meie koguduses on selleks pühapäevane Püha Missa. Saame koguneda ühise kogudusena, et Jumalat tänada ja paluda, osa saada pühast armulauast, läheneda oma Jumalale ning võtta vastu Tema õnnistused. Tunnistada Jumalale oma eksimusi ja puudujääke ning loota Tema armu ja halastuse peale.

Tean, et meil kõigil võib ette tulla selliseid nädalaid, kus me ei saa pühapäeval tulla pühale missale. Aga tuletan meelde, et kristlastena peaksime me siiski kasvõi kord kuus osa võtma pühast missast ja armulauast. Kui tervis ei lase või on muid möödapääsmatuid põhjuseid, siis tuleks võtta oma koguduse vaimulikuga ühendust ja leppida kokku kohtumine, et mitte ilma jääda meie eluks ja päästeks vajalikust Jumala armust ja tervendusest.

Mida ma püüan teile täna mõtteaineks anda, on see, et Jeesuse Kristuse tunnistamine on alles algus uues elus. Teekond ise sisaldab eelnevalt räägitut ja enamat. Kristlase elu on teekond koos oma Issandaga. See on kristlike harjumuste

kasvatamine! Kristlikud harjumused ehk vourused (*virtues*) ja vaimne distsipliin (*rule of life*) on keskse tähtsusega – usk ei ole vaid tunne, vaid praktiline eluviis.

Nii nagu ihu vajab hingamiseks õhku, vajab hing palvet. Mida enam me saame mõelda ja mõtiskleda oma Looja ja Lunastaja peale, seda lähedasemaks me saame. Meie igapäevaelud on täis sagimist ja tihti on elutempo selline, et võime terveks päevaks olla nii hõivatud, et ei meenuki võtta hetke palveks – hetke iseendale ja oma Jumalale.

Toon teile mõned mõtted, kuidas teadlikult leida võimalus palveks ja tänuks. Alusta ja lõpeta oma päev tänuga Jumalale! Loe pärast ärkamist hommikupalvust või vähemasti Meie Isa palvet. Et harjumust luua, tuleb olla järjepidev. Et aga olla järjepidev, on mõistlik jätta endale meeldetuletuseks kristlike sümbolitega märke. Midagi lihtsat ja loomulikku – näiteks Piibel öökapil, rist seinal või ikoon äratuskella kõrval. Rist kaelas, mis meenutab alati ristitud olemist. Võimalusel meeldetuletus palveks näiteks lõunapausi ajal.

Anglokatoliiklikus praktikas on keskne „päeva palvekorra“ ehk tunnipalvete (*Daily Office*) lugemine. Hommiku- ja õhtupalve rütm seob meie päeva Kristusega, kes on päeva algus ja lõpp. On hea õhtul tänada Jumalat Tema abi ja kohalolu eest möödunud päevas. Hommikul tänada Teda alanud päeva eest ja paluda Jumalalt abi ja toetust, et vaim ja keha võiksid püsida värskena. Päeval lugeda Meie Isa palvet. See on minu näide Kristuses kasvamisest ja sellest, kuidas alustada oma elus käimist Kristuse vaimsuses.

Kristlike harjumuste hulka kuulub enesevalitsemine ja ligimese teenimine. See on vastus Pauluse üleskutsele: „Kui sa oma suuga tunnistad, et Jeesus on Issand, ja oma südames usud... siis sind päästetakse.“ (Rm 10:9). Usk ilma tegudeta ehk ilma pühade harjumusteta jääb tühjaks sõnaks.

Nagu vastsündinud laps õpib sööma, rääkima ja kõndima alles aja möödudes ja tasapisi, ei tasu ka kristlike harjumustega üritada kohe liiga suurelt ette võtta. Pigem liikuda igapäevaselt väikeste sammudega, kui üritada joosta alguses kiires tempos ning siis väsida ja loobuda. Alustada saab luues lihtsa igapäevase rutiini ning siis aja jooksul lisada rohkem aega endale ja Jumalale.

Mõne aja möödudes märkate ehk, et te ei kasuta enam igapäevaselt nii palju halvustavat kõneviisi. Teete võimalusel kellelegi väikese lahke heateo endalegi ootamatult. Avastate, et andestate teistele lihtsamini kui varem. Seegi on osa meie kristlikust elust: õppida ja järgida Jeesuse Kristuse eeskuju ja õpetust. Kristuse „vastuvõtmine“ (Jh 1:12) tähendabki tegelikkuses Tema elu mustri omaksvõtmist.

Kallid, olgem siis agarad sööma ja jooma seda eluleiba ja eluvett, mida Jumal meile pakub. Kuulakem püha sõna, mis on kirjas Piiblis. Igal pühal missal saame tunnistada oma eksimusi ja paluda andestust, tunnistada ühiselt oma usku ning

paluda eneste ja teiste kasuks asju, mis on meile vajalikud eluks ja päästeks. Võtkem austuse ja alandlikkusega vastu Jeesuse Kristuse ihu ja vere sakrament. Tänaagem osaks saadu eest. Võtkem vastu tervendused ja õnnistused, mida meie Jumal meile pakub. Regulaarne osalemine armulauas ja pihil ei ole pelgad riitused, vaid kanalid, mille kaudu Kristuse elu voolab meie harjumustesse, muutes meie iseloomu.

Kristus on meie elu algus ja ka lõpp, sest kõik algab Temast ja meie maine tee viib lõppedes meid reaalsena ka Tema juurde Uude Jeruusalemma! Aamen.